

Development of Creative Thinking in Children with Intellectual Disabilities

Tashmatova Muslima Azizullayevna

Second-year student of Kokand State University

Annotation

This article discusses the pedagogical and psychological foundations of developing creative thinking in children with intellectual disabilities. It also analyzes the essence of creative thinking, methods of its formation, and innovative approaches used in special education. The importance of game technologies, artistic activities, didactic exercises, and interactive methods in developing the individual abilities of children with intellectual disabilities is highlighted. The study reveals that the development of creative thinking positively influences children's independent thinking, speech development, and social adaptation.

Keywords

Children with intellectual disabilities, creative thinking, special pedagogy, oligophrenopedagogy, creativity, educational process, innovative methods, corrective education, cognitive development.

Kirish. Bugungi kunda maxsus pedagogika tizimida aqli zaif bolalarni har tomonlama rivojlantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, ularning ijodiy tafakkurini shakllantirish va rivojlantirish ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Ijodiy tafakkur bolaning mustaqil fikrlashi, yangi g'oyalarni ilgari surishi, muammolarga noodatiy yechim topishi hamda ijtimoiy hayotga moslashuvini ta'minlaydi. Aqli zaif bolalarda bilish jarayonlari sekin rivojlanishi, xotira va diqqatning sustligi sababli ijodiy faoliyatni shakllantirish murakkab kechadi. Shu sababli maxsus pedagoglardan zamonaviy pedagogik texnologiyalar va korreksion metodlardan samarali foydalanish talab etiladi. Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqotda pedagogik kuzatuv, ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, suhbat va amaliy

mashg'ulot metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot davomida maxsus maktablarda ta'lim olayotgan aqli zaif bolalarning ijodiy faoliyati va tafakkur jarayonlari o'rganildi.

Asosiy qism

Ijodiy tafakkur tushunchasi

Ijodiy tafakkur — bu shaxsning yangicha fikrlashi, noodatiy g'oyalarni yaratishi hamda muammolarni original tarzda hal eta olish qobiliyatidir. Psixolog olimlar ijodkorlikni insonning intellektual rivojlanishidagi muhim ko'rsatkichlardan biri sifatida baholaydilar. Aqli zaif bolalarda ijodiy tafakkur nisbatan sust rivojlangan bo'lsa-da, to'g'ri tashkil etilgan ta'lim va tarbiya jarayonida uni rivojlantirish mumkin. Ayniqsa, korreksion-rivojlantiruvchi mashg'ulotlar orqali bolalarning tasavvuri, fantaziyasi va mustaqil fikrlash qobiliyatlari faollashadi.

Aqli zaif bolalarda ijodiy tafakkurni rivojlantirish usullari

1. O'yin texnologiyalaridan foydalanish

Didaktik va rolli o'yinlar bolalarning erkin fikrlashini rivojlantiradi. O'yin davomida bola yangi obrazlarni yaratadi, vaziyatlarni tasavvur qiladi va mustaqil qaror qabul qilishga o'rganadi.

2. Tasviriy faoliyat

Rasm chizish, plastilin bilan ishlash, aplikatsiya tayyorlash kabi faoliyatlar bolalarning tasavvurini boyitadi. Tasviriy san'at mashg'ulotlari bolaning ichki dunyosini namoyon etishga yordam beradi.

3. Interfaol metodlar

“Aqliy hujum”, “Klaster”, “Insert”, “Sinkveyn” kabi metodlar bolalarning fikrlash jarayonini faollashtiradi. Ushbu metodlar orqali bolalar mustaqil fikr bildirishga va o'z g'oyalarni ifodalashga o'rganadilar.

4. Ertak va hikoyalar bilan ishlash

Ertak qahramonlarini tahlil qilish, hikoyalarni davom ettirish yoki yangi syujet yaratish ijodiy tafakkurning rivojlanishiga xizmat qiladi. Bu usul ayniqsa nutqida nuqsoni

mavjud bolalarda samarali hisoblanadi.

5. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar

Multimedia vositalari, animatsiyalar va interaktiv dasturlar bolalarning qiziqishini oshirib, ijodiy faoliyatga undaydi. Zamonaviy texnologiyalar orqali bolalarning diqqatini uzoqroq saqlab turish mumkin.

Natijalar va muhokama. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ijodiy faoliyatga muntazam jalb qilingan aqli zaif bolalarda mustaqil fikrlash, nutq rivoji va ijtimoiy faollik sezilarli darajada oshadi. Ayniqsa, o'yin va tasviriy faoliyat asosidagi mashg'ulotlar bolalarning emosional holatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, ijodiy tafakkurni rivojlantirish bolaning o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlaydi. Bu esa ularning jamiyatga muvaffaqiyatli moslashuviga yordam beradi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, aqli zaif bolalarda ijodiy tafakkurni rivojlantirish maxsus pedagogikaning muhim yo'nalishlaridan biridir. Ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va korreksion mashg'ulotlardan foydalanish bolalarning intellektual hamda ijodiy salohiyatini oshiradi. Shu bois pedagoglar har bir bolaning individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda ta'limni tashkil etishlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

Vygotskiy L.S. Defektologiya asoslari. – Moskva: Prosvesheniye, 1995.

Petrova V.G. Maxsus pedagogika. – Moskva, 2004.

Po'latova P.M. Oligofrenopedagogika. – Toshkent: O'qituvchi, 2010.

Karimova V.M. Pedagogik mahorat asoslari. – Toshkent, 2012.

Shomaxmudova R.Sh. Maxsus pedagogika va inklyuziv ta'lim. – Toshkent, 2021.

Rasulov A. Korreksion pedagogika asoslari. – Toshkent, 2018.

Tojimuhamedov B. Bolalar psixologiyasi. – Toshkent, 2016.

Nurmatova D. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2020.

